

КЛАСИК У ВИМІРАХ СЬОГОДЕННЯ

Роман ДУБРОВСЬКИЙ,
кандидат філологічних наук

«Творчість Бориса Харчука у вимірах сьогодення» – за таким напрямком працював Всеукраїнський науковий семінар, присвячений 90-річчю з дня народження видатного письменника української літератури ХХ століття Бориса Харчука. Його ім'я дотичне до історії нашого навчального закладу, про що засвідчує меморіальна дошка на фасаді головного корпусу нинішньої академії. Науково-методичне дійство було підготовлене і проведене науково-педагогічними працівниками кафедри української мови та літератури і методики їх навчання спільно з науковцями Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка і під патронатом Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації.

Учасників семінару привітали доктор філологічних наук, академік НАН України, директор Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України М.Г.Жулинський і завідувач кафедри-організатора семінару, кандидат філологічних наук, доцент Р.О.Дубровський, а також викладачі спеціальності «Музичне виховання» нашої академії виконанням улюбленої пісні Бориса Харчука «Йшли корови з темної діброви...».

До програми семінару, що проходив у змішаному офлайн-онлайн форматі, увійшли спогади дочки письменника Р.Б.Харчук. Декан факультету філології та журналістики Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка, професор Т.П.Вільчинська аналізує «Творчість Бориса Харчука в контексті сучасної лексикографії», а її колега по університету, академік Академії наук вищої школи України, професор М.П.Ткачук – «Психологізм малої прози Бориса Харчука». Закономірно, що до аналізу різних сторін творчості Бориса Харчука, як нашого земляка, звертається багато тернопільських науковців-дослідників, насамперед представників педагогічного університету. Їх аналітичними зусиллями розроблена та представлена учасникам семінару актуальна та цікава тематична проблематика: «Моделювання національного характеру в романі «Кривняки» Бориса Харчука» (доцент С.В.Бородіна), «Модерністська поетика оповідань Бориса Харчука» (доцент Л.П.Вашків), «Особливості фокалізації художнього нарративу оповідань Бориса Харчука» (доцент О.М.Ткачук), «Поетонамія у творчості Бориса Харчука: функціонально-стилістичний аспект» (доцент Г.В.Бачинська, кандидат філологічних наук О.С.Вербовацька), «Дискурс «втраченого дитинства» у прозі Бориса Харчука» (доцент

М.М.Данилевич),

активно працювали на семінарі науковці інших вищих закладів освіти та наукових інституцій України. Доктора філологічних наук, наукового працівника Інституту української мови НАН України, професора С.Я.Ярмоленко захопила тема «Серце скапує у слово...». Борис Харчук як мовна особистість». Кандидат філологічних наук, доцент І.Е.Співак презентує дослідження «Творчість Бориса Харчука. Проблеми поетики». Доктор філологічних наук, професор Волинського НУ імені Лесі Українки Л.К.Оляндер висвітлює «Своєрідність поетики Бориса Харчука», а доцент Дніпровського гуманітарного університету С.В.Полякова – «Стильові доміанти оповіді в романтиці Бориса Харчука». Професор Київського НУ імені Тараса Шевченка М.В.Стріха презентував своє дослідження «Борис Харчук на тлі «перебудови», а професор Національного університету «Острозька академія» П.М.Кралуку аналізував проблему «Дві Волині Бориса Харчука і Уласа Самчука: художній літопис ХХ століття». Завідувач відділу національної бібліографії Національної бібліотеки України імені Володимира Вернадського, професор С.С.Кіраль говорив про «Епістолярний діалог Бориса Харчука із Іваном Чендеєм».

Окремі учасники семінару звертаються до методологічної тематики. Зокрема, кандидат

філологічних наук, доцент Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка Л.І.Царик характеризує «Формування емоційно-ціннісних ставлень школярів у процесі вивчення творчості Бориса Харчука», її колега Т.М.Скуратко – «Інтерсуб'єктивний підхід до вивчення твору Б.Харчука «Планетник». Вчителька української мови та

літератури Кременецької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів І.Ф.Василишина у виступі «Наші ніхто не вмирають, наші всі переходять у вогонь, у слово і живуть» (до питання вивчення в навчальних закладах оповідання Б.Харчука «Шайтанка») продемонструвала особливості методики вивчення творів письменника за програмами шкільних навчальних курсів.

Вагомий внесок до виконання програми ювілейного науково-методичного дійства зробили науково-педагогічні працівники нашої академії. Доктор філологічних наук, професор Г.М.Штонь запропонував тему «Борис Харчук у духовному просторі української ліро-епічної прози», а його колега О.Л.Глотов – дослідження «Роман Бориса Харчука «Кривняки» в перекладі російською мовою». «Московський період життя і творчості Бориса Харчука» висвітлювали кандидати філологічних наук, доценти Р.О.Дубровський і О.В.Василишин. Доктор історичних наук, професор І.Б.Скакальська виступила з доповіддю «Національна культура у контексті теорії архетипів (за творчістю Бориса Харчука)». Кандидат філологічних наук, доцент Інна Воляннюк аналізувала «Фразеологізми з компонентом «душа» у творах Бориса Харчука», а її колеги по кафедрі, кандидати філологічних наук, доценти І.М.Комінарська та О.В.Пасічник характеризували «Хутір як родинний «локус» у повісті Бориса Харчука «У дорозі» та в романі Уласа Самчука «Морозів хутір».

Актуальну і складну проблему «Український національно-визвольний рух 20–30-их рр. ХХ століття крізь призму творчості Бориса Харчука» висвітлював кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії та методики її навчання В.А.Галішевський. Кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов та методик їх навчання Н.В.Янчук оприлюднила результати власного дослідження «Борис Харчук у перекладах». Оригінальну тему «Рослинна символіка в тетралогії «Волинь» Бориса Харчука» розробила кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології, екології та методики їх навчання О.К.Галаган.

Робота Всеукраїнського наукового семінару «Творчість Бориса Харчука у вимірах сьогодення», приуроченого 90-річчю від дня народження видатного українського прозаїка, продемонструвала важливість об'єднання творчих зусиль фахівців різних освітніх і наукових інституцій в забезпеченні успіху в конкретних тематичних наукових пошуках і в системі науково-педагогічної роботи загалом.

ЗА ПРОГРАМОЮ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ДНЯ ДОШКІЛЛЯ

Оксана ДОМАНОК,
кандидат педагогічних наук

Серед комплексу заходів, приурочених Всеукраїнському Дню дошкільця, особливу роль відіграла Всеукраїнська наукова конференція працівників системи вітчизняної дошкільньої освіти «Інноваційний поступ дошкільця в Україні», що була підготовлена з ініціативи і пройшла під патронатом Національної академії педагогічних наук України. Модератором конференції виступила завідувачка Лабораторії дошкільньої освіти і виховання Інституту проблем виховання НАПН України, доктор педагогічних наук Ольга Рейпольська. Предметом наукової дискусії стали актуальні питання сучасної дошкільньої освіти та інноваційні підходи до вирішення завдань її вдосконалення та розвитку.

З вітальними словами до учасників онлайн-конференції звернулися доктор педагогічних наук, академік НАПН України, професор Світлана Сисоєва і директор Інституту проблем виховання НАПН України, академік НАПН України, професор Іван Бех. На конференції доповідали відомі фахівці галузі дошкільньої освіти. Тему «Дитинство у ціннісному вимірі» висвітлювала доктор педагогічних наук, академік НАПН України, професор Алла Богуш. Предметом виступу начальника відділу дошкільньої освіти Департаменту дошкільньої, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти МОН України Світлани Нерянової стала «Доступна та якісна дошкільня освіта».

Вагомий й актуальний напрямки інноваційного розвитку дошкільньої освіти представили заступник Міністра освіти і науки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Артур Селецький («Презентація цифрової платформи»), директор Дитячого центру «Mr.Leader» Наталія Піканова («Містер лідер»

– інноваційна система догляду й освіти дітей раннього та дошкільнього віку), начальник відділу дошкільньої та початкової освіти Українського інституту розвитку освіти Ольга Косенчук, національний експерт ECERS-3, начальник відділу інформаційно-комунікаційних технологій комплексу «Освітня агенція міста Києва» Христина Коврак, («Оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільньої освіти України за міжнародною методикою

виховного процесу в національних закладах дошкільньої освіти. В першій секції конференції при обговоренні теми «Догляд і освітній розвиток дітей раннього віку в Україні: інноваційний контекст» брали участь кандидати педагогічних наук Оксана Доманюк і Оксана Швець.

У другій секції проблему «Психологічна підтримка сім'ї з питань розвитку дитини дошкільнього віку: сучасні інновації» кандидат психологічних наук Юлія Тимош вирішувала зі своїми колегами з інших науково-освітніх установ України. В такому ж форматі – у співпраці з науковцями різних закладів освіти й освітніх установ – кандидат педагогічних наук Тетяна Новак-Захарчук висвітлювала тему «Інклюзивне освітнє середовище закладу дошкільньої освіти: реалії та перспективи інноваційного розвитку».

«Наступність дошкільньої та початкової освіти в умовах впровадження державного стандарту дошкільньої освіти» у своїх виступах характеризували кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри теорії та методики дошкільньої і початкової освіти, доцент Тетяна Фасолько і кандидат педагогічних наук Вікторія Легін. На тематичному полі «Професійна підготовка та підвищення кваліфікації фахівців дошкільньої освіти: виклики цифрового простору» працювали доктор педагогічних наук, доцент Ірина Онищук і кандидат педагогічних наук, доцент Людмила Врочинська.

Всеукраїнська наукова конференція, присвячена Всеукраїнському Дню дошкільця продемонструвала, що науковці-дослідники науково-дослідних інституцій і науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти педагогічного профілю постійно здійснюють творчий пошук вирішення теоретичних і практичних проблем і задань системи дошкільньої та початкової освіти.

ECERS-3») і керівник брендингового агентства Voronov Agenci Corporate Branding Вероніка Богуш («Філософія лідерства як світоглядна парадигма управління закладом дошкільньої освіти»).

Насиченими та інформативно багатими були секційні засідання конференції, в яких активно працювали науковці кафедри теорії та методики дошкільньої і початкової освіти Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка. Своєю активністю наші автори-аналітики виявили в царині теоретичних і практичних педагогічних проблем навчально-